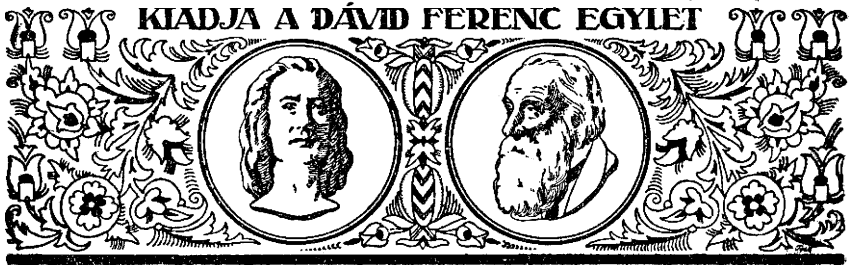

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

A VALLÁSOS ÉS ERKÖLCSÖS ÉLET ÉBRESZTÉSÉRE
KIADJA A DÁVID FERENC EGYLET

Szózat az unitáriusokhoz.

*Tisztelendő lelkész ur!
Nagyrabecsült tagtársaink!*

Ünnepre készülünk!

110 unitárius lelkész szívéhez és lelkéhez akarunk hozza férközni. Be akarjuk bizonyítani ebben a soha sem álmódott nehéz és bánatos világban, hogy az unitáriusok egyetértők, egységesek, egy célra törekednek és a munkában mindenki részt kíván venni és részt is vesz.

Örömnepre készülünk. A Dávid Ferenc-Egylet 40 éves fennállása örömnepére. 40 éve dolgozunk és fáradozunk abban, hogy Dávid Ferencünk dicső neve alatt fölébresszük népünkben az unitárius öntudatot. Brassótól Budapestig sok száz és ezer unitárius dolgozott a Dávid Ferenc-Egylet lobogója alatt. A világhírű tudós Brassai mellett a falusi kis leány ugyanazt végezte, a mit a lelkipásztor és a tudós: a felvilágosítást, az együttérzés fokozását, a tudás bővítését, az egyéni és a közerkölcs javítását, a hit tisztítását és a vallásosság mélyítését.

Büszke önérettel tekinthetünk vissza a hosszú negyven esztendő sok kísérletére, több sikerére, a városban épp úgy mint a falun, más vallásu testvéreink körében kivívott elismerésre.

Megelégedéssel látjuk, hogy ma már kevés olyan egyházközségünk van, melyben ne volna szervezve D. F. Egylet vagy Nők-szövetsége vagy ifjusági kör.

Irodalmi kiadványaink is oly szép számuak, hogy pénzerőnk nagyságát messze felülmulják.

Van okunk az örvendezésre, de örömkre a diadal koszoruját szeretnők fölteni azzal a hősies elhatározással, a melyet lelkészeinktől várunk, hogy *mindenik lelkészünk örökös alapítója (500 L) lesz a Dávid Ferenc-Egyletnek és azt a diszgyülésre november 8-ra be is jelenti.* November 8-ika némely historikusunk szerint a

Vári Albert tanár ur

Loco
Str. Al. Vlăhuța 6

Dávid Ferenc halála napja volt Déva vár börtönében. 1924. nov. 8-ika legyen ma élő unitárius lelkészeink föltámadása, kézfogása, szövetkezése a Dávid Ferenc népe vallásának, hitének, boldogságának a mai kor viszonyai között tovább mivelésére. Nagy, országgra, de bizonynyal messzi országokra is elhallszó hősi cselekedet lesz, hiszen már is többen vannak, akik meghozták alapítványáldozatukat.

Ezt bizalommal kérjük és várjuk. Így szeretnők mindenik lelkésztestvérünket a jubileum alkalmából a D. F. E. védnökévé avatni.

De többet is kérünk. Világosítsák föl papnéinkat, tanítóinkat, gondnokainkat, a presbytereket, nőinket és az ifjakat e nagy alkalom jelentőségéről. Mindenki magának hoz áldozatot, mert a D. F. E. mindenkiért van és tesz. Biztosítunk mindenkit, hogy nemes és szép áldozata gyümölcsözni fog maga, gyermekei és a jövendőség számára nem tizszer, hanem ötvenszer sőt százszor annyit.

Föl a lobogót és sorakozzék alája minden jó és buzgó unitárius. Az alapítvány egy év alatt több részletben is kifizethető. Az alapítók névsorát Emléklapban fogjuk közölni, ugyszintén azokat a jelentéseket, emléksorokat, gondolatokat is, melyeket nemcsak a körü és egyházközségi fiókegyletektől, hanem egyesektől is várunk és kérünk október hó folyamán.

Fogadja lelkész aa. és mindenki, aki ezt a szözatot látja vagy hallja, bizalomteljes üdvözletünket.

Ferencz József diszelnök, *Perczel Ferencné* diszelnök, *Báró Petrichovich Horváth Kálmán* elnök, *Ferencz Józsefné* alelnök, *dr. Boros György* ügyvezető-alelnök, *dr. Varga Béla* főtitkár, *Pap Domokos* az „Unitárius Közlöny“ szerkesztője, *dr. Boros Györgyné* a Nők-szövetsége ügyvezető elnöke, *Ürmösi Károlyné* Nők Szöv. főtitkára, *Patakfalvi Zsigmond* titkár, *Csegezy Mihály* aranyostordaköri elnök, *Pap Mózes* kereszturköri elnök, *Ürmösi József* udvarhelyköri elnök, *dr. Péterffy Albert* marosköri elnök, *dr. Pálffy Ferenc* küküllököri elnök, *dr. Ütő Aron* háromszékköri elnök, *Kelemen István* felsőfehékköri elnök.

Unitárius kötelességek.

Dávid Ferenc halála napja — november 15.-e — alkalmából.

Dávid Ferenc, amikor kinyilatkoztatta új hittételeit s ezáltal megalapította az unitárius vallást Erdélyben, kötelességet teljesített. Kötelességet önmagával, lelkiismeretével szemben, annak megnyugtatósáért, fájának fejlődéséért, szabadabb jövőjéért.

Dávid Ferenc azóta nem születhetett több, nem születhet a jövőben sem, de a kötelességek napról-napra szaporodnak, időről-időre új kívánságokat szül a folyton változó idő s nekünk, unitáriusoknak, ha tovább akarunk haladni, fejlődni az élet útján, a kötelességek teljesítésében *mindenikünknek egy új Dávid Ferencnek kell lennünk!*

Az ember kötelességei az erkölcsi és irott törvények szerint más és más fajtájúak. Lelki és anyagi rendeltetésűek. Száz és ezer kötelességünk van családdunkkal, embertársainkkal, a társadalommal, egyházunkkal, hazánkkal szemben, Isten iránt — de mindeniknek alapja a lelki megnyugvás, hogy a kötelesség teljesítése által hasznos munkát végeztünk fajtánkért, kedves cselekedetet a Jövő ítélőszéke előtt. Minden kötelességünknek kiinduló pontja tehát az önmagunk iránti kötelesség, végső célja pedig: harmoniában lenni minden természeti erővel, minden életkörülmények között, azaz a lelki nyugalom elérése.

Unitárius testvérem Dávid Ferenc hitében, ha tehát kötelességet teljesítesz, azt önmagadért teszed, ha elmulasztod: büntetést róvsz lelked nyugalomára, napjaid derűjére, éjszakai pihenésedre. Kötelessége pedig mindannyiunknak egyaránt sok van, annak teljesítésében erősnek, állhatatosnak, céltudatosnak, a természet és Isten erejében hívőnek a Jövő igazságában bizónak kell lennünk, mint Dávid Ferenc volt.

Legyünk tehát méltók az ő nagy emlékéhez, akarjunk hasonlatosak lenni lelkünk ébrentartásával az ő nemes nagy lelkéhez. Gondoljatok kötelességeitekre Dávid Ferenc utódai, hogy templomainkat, őseink hitét, hagyományait Isten és önmagunk előtt is tisztán, épen hagyassuk fiainkra, utódainkra!

Aki a legnagyobb unitárius ember, Dávid Ferenc hite szerint teljesíti kötelességét, ha mi, egyszerű föld- és kézműves, külső emberek is részt veszünk az egyház, templom építómunkájában, akkor lelkünk nyugalma biztosítva lesz minden sorspróbáltatásos időkben s családdunkkal, hazánkkal, Istennel és a társadalommal szemben teljesítjük kötelességeinket.

Minden unitárius legyen tehát egy uj Dávid Ferenc!

S. Nagy László.

Id. Albert Lőrinc.

1841—1924.

A legutolsó „iskolamester“ 1924 szeptember hó 4-én elhunyt Bőlonben. Abból a gárdából való volt, melynek lelkébe az egyház szeretetét az abszolút korszakban Kriza János, Berde Áron, Ferencz József, Mikó Lőrinc, Brassai Sámuel, Székegy Mózes, Buzogány Áron, Kovácsi Ant 1, Nagy Lajos, Sárdi József oltották bele. Született 1841 október 13 án Árkoson, hol atyja, Albert Áron iskolamester volt. Édes anyja, bölöni Mikó Zsuzsánna, abból a Mikó-családból, mely az elmúlt száz évben oly sok jeles egyházi embert nevelt. Apja 1843-ban bölöni iskolamester lett s Lőrinc fia is itt nőtt fel Dénes, Anna és Zsuzsika testvéreivel. 10 éves korában a székelykereszturi gimnáziumba vitték, ahol 4 évig tanult: innen Brassóba, a szász iskolába német szóra, 1 év múlva a kolozsvári főiskolába, végül theologus lett. A theologia II. évről Kriza püspök 1862-ben

Árkosra nevezte ki iskolamesternek, ahol 7 évig működött. 1863-ban nőül vette Bölöni Nagy József közs. jegyző Róza nevű leányát, kivel 37 évig élt boldog házasságot. Mindkét részről tetemes vagyonhoz jutva, anyagi gondokkal nem kellett küzdenie, a melyhez még az árkosai és a bölöni szép kepe is járult. E házasságából született 12 gyermek, kik közül ma már csak dr. Albert Áron, dr. Albert Lőrinc és özv. Tana Jánosné, szül. Albert Rozália élnek.

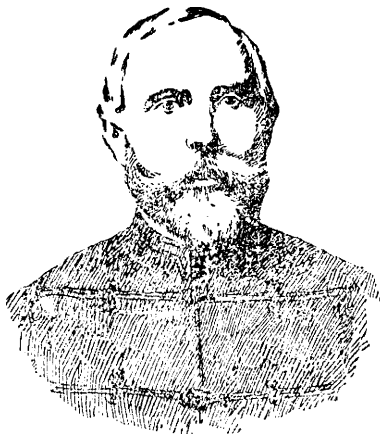
Árkosi működése alatt Kiss Mihály esperessel és Bedő Dániel jeles egyházi taggal együtt megalakították a „krajcáros egyesületet“, mely szerint minden ifju legény és leány 4 évig minden vasárnap 1—1 krajcárt adott a pénztárba, amely összeg 1870-ben már 1200 forintra emelkedett. Ez a kezdeményezés adott impulzust a házasságos emberek között is egy magtár létesítésére 1867-ben, mely az árkosai egyházközség közvagyonai alapját megvetette.

1869-ben megválasztották édes apja helyébe Bölöni iskolamesternek, ahol 1875-ig

küldött, amikor nyugdíjaztatott, a kántorságot pedig az 1920. évig vitte s ekkor lépett, saját szavai szerint: „teljes nyugalomba“. Első neje 1900-ban elhalván, 1903-ban újra nősült özv. Bakó Sándorné, szül. Tana Zsuzsánnával, kivel mindvégig teljesen egyetértő házasságot élt.

Családi hagyományainál és összeköttetéseinél fogva erős unitárius érzelmű ember volt s ezt legnagyobb részben nagybátyja, Mikó Lőrinc nevelésének köszönhetette. A legnagyobb büszkeséggel emlegette, hogy Bölönnek százhusz éven keresztül az ő családja adott tanítómestert. Iskolai tanításaiba mindig beleszővögte az anyaszentegyházzal szemben lerovandó kötelességeinket s alig volt nap, a mikor az 50-es évek erős küzdelmeiről s még erősebb unitárius embereiről a legnagyobb elragadtatás hangján ne szónokolt volna a növendékek előtt. E szónoklatokon akkor bámultunk s jelentőségüket — csak ma értjük. . . . Tevékenységének igen nagy része volt abban, hogy gyengébb anyagi tehetségű szülők is a kolozsvári főiskolába küldötték gyermekeiket, kik közül ugy a tudományos, mint a hivatalnoki és ipari pályákon többen szép sikert értek el.

Az iskolába a legnagyobb pontossággal járt, ahol soha egyetlen órát, a templomban pedig egyetlen vasárnapot nem mulasztott, pedig

egyedül tanított évenként mintegy 200 gyermeket, a nyomoruságos kántori lakásban; az ismétlődő iskola a harangozó lakásában volt. 1876-ban felépült az új díszes iskolai épület, a melybe már Vitális Domokos és Tamási István tanítórsaival lépett. Mint tanító az 1910. évig mű-

48 évig tanított és 58 évig volt kántor! Igaz, hogy életében soha sem volt beteg, amit egyszerű, mértékletes életének köszönhetett. Mint tanító mindvégig megtartotta a régi tanítási módszert, különös előszeretettel alkalmazva a brassói szász iskolában szerzett személyes tapasztalatait. Az egyházi énekek és a hittan tanítására a legnagyobb gondot fordította s nemcsak, hogy maga minden egyes éneket tudott, de az iskolás gyermekek is kötelezve voltak az összes templomi énekek megtanulására és a templomba való éneklésre. Hangja igen szép volt s érces zengésével nemcsak betöltötte a nagy templomot, hanem valóban vezette is a terjedelmes gyülekezet éneklését. Sajátságos tanítási módszerével és markáns egyéniségével annyira tudott hatni nagyszámu tanyitványai lelkére, hogy a vele időközben együtt működő kilenc más tanítótársa emléke mellett ma is mindnyájan kiemelik a „*tiszteletes mesturamét*“. A „tiszteletes“ címet a keresztelésre és urvacsora osztásra való felhatalmazással együtt a tordai zsinaton nyerte.

Alig ismertünk embert, aki az elmúlt idők hagyományaihoz való ragaszkodásban oly szívós elszántsággal tartott volna ki, mint Albert Lőrinc. E hagyományokból élt lelke, azok töltötték el egész valóját s nemcsak az egyházi életben hirdette, hanem magánéletében is minden téren azoknak hódolt, sohasem törődve azzal, hogy körülötte mindenek megújultak. Hosszu életén keresztül a legteljesebb egyszerűségben élt. Lelke előtt mindig a múlt példaképei lebegtek, melyeknek a jövőre kiható erejében megalkuvás nélkül hitt. Ez események követésében és megtartásában sohasem csalódott, mert azok az isteni gondviselésbe vetett hitét mindig egyensúlyban tartották. Vészes időkben telt el gyermekkora és ifjusága — s a vész késő vésztégében, élete alkonyán felujult. Egyszerre egy egészen megváltozott világgal találta szemben magát, mely teljesen új igazságoknak hódolt; de ő ekkor sem tagadta meg magát s az ifjabb nemzedék nihilizmusával szemben büszkén hivatkozott az elmúlt időkre s az azokból magával áthozott szent hagyományokra. Az élet sorsa egykor iskolamesterré avatta, melynél több sohasem akart lenni; de ezt a hivatást aztán a mai nemzedék előtt elevebben, hűségesebben nem is képviselte senki. Temetésén, mely óriási részvét mellett történt, mi, volt tanítványai, azzal a tudattal vettünk bucsut, hogy benne megszakadt a régi, tiszteletre méltó iskolamesterek sora. Halálát Albert Dénes és özv. Albert Zsuzsánna testvérei, három gyermeke, hét unokája, öt dédunokája és igen nagy rokonsága gyászolja.

Legyen emlékezte áldott!

Lőfi Ödön.

Minden bajunk kuforrása a tudatlanság. Mindenkinnek adjatok meg minden alkalmat, hogy annyit tanuljon amennyit csak lehet.

Ugy állj miní a szilárd torony, amely soha sem hajtja meg fejét a zuga fuvó szelek előtt.

Torockó harangjai újból megszólaltak.

A nagy, a Jókai harangja, amely csak ennyit mondott: Egy, egy, visszatért és társat hozott magával. Torockó népe együtt örvendezett a vasárnapi (okt. 26.) ünnepen a szomszédság sokaságával. Az énekkart tanító vezeti. Csifó Salamon teológiai tanár tartja az egyházi beszédet nagy hatással, Ferencz József püspök főpásztori üdvözlését Kovács Kálmán titkár olvassa föl, mert ő is jogot tart Torockóhoz, nagyatyja Kriza püspök után. Németh István lelkész szépen méltatja a harangokért áldozókat, Lőrinczi Dénes esperes ékes szavakkal mond áldást, ifj. Székely János és Vernes Sára pompázó torockói díszben vallásos költeményeket szavaltak.

NŐK VILÁGA.

A D. F. E.-i unitárius Nőkszövetsége hitrokoni szeretettel értesíti összes vidéki unitárius nőinket, hogy folyó évi november hó 9-én (vasárnap) délután fél 5 órai kezdettel nőszövetségi értekezletet tart, melyre ismerkedés és barátságos megbeszélés céljából szívesen látja és elvárja vidéki nőtestvéreit. Gyülekezési hely a tanári szoba. A Nőkszövetsége nevében: *Dr. Boros Györgyné* ügyv. elnök, *Ürmösi Károlyné* főtitkár.

Kolozsvári tagtársaink szorgalmasan járják a várost és bekopogtatnak minden házhoz, ahol csak unitárius nő lakik. Érdekes és tanulságos ez a missziói munka. Legtöbb helyen igen szívesen fogadják őket, örvendenek, hogy fölkeresték, belépnek a Nőkszövetségébe. Vannak elhidegült hitrokonok is, mert a szegénység és szerénység távol tartotta őket az összejövelelektől. Mindenik ígérte, hogy ezután buzgóbb lesz. Na csak rajta kedves nők, fáradságotok nem marad jutalom nélkül!

Megindult a készülődés a karácsonyfa ünnepélyre is Kolozsvárt.

15 imakönyvet kért a sinfalvi lelkész, mert ott mindenik nagy leány azt akarja, hogy neki legyen.

A firtosmartonosi Unitárius Nőkszövetsége 1923. december hó 27-én alakult meg, tehát a jövő hónapban lesz egy éve, hogy Isten segítségével és az ő áldásától kísérve folytatja működését a falu szerény, de lelkesedésben példás asszonynépe. Kitartással és erős kézzel emelték magasra asszonyaink a szent cél szeretetet és munkát hirdető zászlaját. Megteremtője, vezetője és elnöknője az egyletnek Katona Ferencné esperesné, alelnöknői Gálfi Ferencné tanítóné és Káli Albertné jegyzőné, pénztárnok Simon Balázsné, titkár és referens Gáspár F.-né, tagja a falu minden számottevő idős és fiatal asszonya, leánya, kik kevés kivétellel minden összejövetel alkalmával a maguk tehetsége arányában résztvettek az együttműködés és önképzés munkájában. Minden második vasárnap estéjén, illetve délutánján nyilvános és programmos előadása volt az egylet-

nek, számszerint 21, melyekről nagyobbbrészt jelentés tétetett az Unitárius Közlönyben. Imával kezdődött minden előadás, mit az elnöknő mondott, utána egyházi ének, mit szavalatok, felolvasások és ének-számok követtek. Felolvasás volt 27, leginkább a bibliából és más vallásos könyvből; 173 költemény adatott elő jeles magyar íróktól. Záradékul minden alkalommal ima és egyházi ének. Anyagi siker, mit a nőegylet munkássága ez évben elért: jelentős számú, 23 előfizető az Unitárius Közlöny folyóíratra; a kereszturni D. F. E. jótékony célú gyűjtésére 700 leu; a templom megcsonkított orgonájának új mezbe öltöztetése, selyem és festett előlapok felállítására 1000 leu. Erkölcsei siker, hogy nőink az egyetértés és együttműködés hasznát megismerték és megszerették, szívesen és örömmel áldoznak szellemi tehetségük szerint az önképzés oltárán, így méltán remélhetük és várhatják, hogy mint önálló testület számottevő és elismert tényező a közmunka és példaadás terén: egy szava mint százé horderővel bírjon az emberek előtt; együttes könyörgés legyen a Mindenek Urához, ki a gyöngék támasza és mindnyájunk édesatyja. Kítűzött célja a jövő évre a nőegyletnek Isten segítségével: 1. Iskoláink felsegélyezésére adományokat gyűjteni; 2. a harangalap javára előadások és gyűjtések rendezése; 3. a templomkert tisztán és virágokkal ékesen tartása; 4. az urasztalának megfelelő virágokkal való díszítése; 5. szorgalmasan, lehetőleg testületileg látogassa az istentiszteleteket és jelenjen meg a temetéseken; 6. nagyszámú előfizetőt gyűjtsön az Unitárius Közlönyre.

A referens.

Lelkes és lelkesítő levél. *Jó beköszöntő a 40 éves jubileumra.* Mélyen tisztelt Elnök ur! Tisztelettel bejelentem, hogy a székelykereszturi egyházközségünkben is megteremtettük az Unitárius Nőszövetségét. Vezetésével engemet tiszteltek meg, alelnökök özv. Mátyfy Józsefné, Herczeg Ferencné, ifj. Fodor Józsefné és ifj. Patakfalvi Józsefné, titkárok dr. Szakáts Miklósné és dr. Fazakas Miklósné, pénztárnok özv. Bartók Endréné. Legbensőbb érzelmeinket, önzetlen szeretetünket visszük bele ezen nemes célu intézmény szolgálatába. Meg vagyok győződve, hogy a sok derék unitárius székely asszony is készséggel jó segítségünkre, így buzgó vallásos érzelmmel, fáradhatatlan munkássággal elérhetjük nemes célunkat. Tudjuk, hogy minden kezdet nehéz, de annál kellemesebb lesz megérni buzgó munkánknak eredményét. Meg vagyok győződve, hogy a tisztikar többi tagjai is, akikkel válllvetve vettem a munkát kezembe, nem fog elhagyni, minden érzékenykedés nélkül fogja velem nemes ügyünket szolgálni. Igérem, hogy mindent elkövetünk mi is, hogy szövetségünk a többi szépen működő nőszövetségének méltó társa lehessen. Székelykeresztur. Mély tisztelettel *Pap Mózesné* elnöknő.

Kovács Sándorné néhai hitrokon életére vonatkozó adatokat kedves férje, Hadházy Sándor vál. tag közbenjárására, szíves volt rendelkezésünkre bocsátani. A jövő év folyamán részletesen ismerettni fogjuk ennek a lelkes unitárius nőnek életét és buzgó egyleti munkásságát.

Az amerikai unitárius nők szövetsége a múlt egyleti évben (szeptembertől augusztus végéig) 25.000 dollárral többet gyűjtött közcélra, mint a megelőző évben. Ezalatt a tagok száma ötszáz új taggal szaporodott.

Baptista volt — unitárius apostol lett.

„A Krisztus jő, a Krisztus közel van, vége lesz a várakozásnak. A bibliában meg van írva. Olvasd el a Jelenések könyvét, s abban pontosan megtalálod a világvégének leírását. Az Új-testamentumnak más helye is tanítja ugyanazt, hogy rövid idő alatt elkövetkezik a világ vége. Akkor a Krisztus megjelenik a felhőkben és megkezdji új uralkodását. Az igaz hívőket magával ragadja az örök boldogság menyországaiba, a hitetlenek bejutnak az örökös szenvedések és gyötrelmek kínzó kamrájába, a pokolba.“

Ezeket a furcsaságokat tanították egy amerikai baptista pap fiának: Batchelor (olv. Becselőr) Györgynek. Míg gyermekifju volt, féltve várta, hogy mikor lesz az a szörnyű nagy dolog. Ahogy nőtt, úgy bátorodott s úgy ábrándult ki. Végül lerázta lelkéről a nehéz láncokat, teológus lett és lassan-lassan annyira fölvilágosodott, hogy otthagya a baptista egyházat: unitárius lett. Rájött, hogy eddig csak gyerekmesékkal tömték a fejét és mindent elakartak hitetni vele, ami csak babona és tudatlanság eredménye.

Az ifju Batchelor György megtérése ezelőtt majdnem száz esztendővel történt. Akkor még nagy sötétség borította a lelkeket Amerikában is. Ott azóta nagy változás történt. Az emberek megismerték az igaz Jézust. Megis látták, állandóan látták őt, de nem a fellegek között, hanem itt lenn a földön, valahol az emberit lélekben és igazságban imádják Istent. Hallják is Jézus szavát valahányszor az evangéliumi igék megszólalnak az Ur szolgálója ajakán a templomban, vagy az iskolában.

A mai ember már ismeri a felhők származását, járását s nem bajlódik gyerekes mesékkal, hanem keresi és meg is találja az igazságot a tiszta hitben és a felvilágosult vallásban. A mai unitárius ember szereti a bibliát, megbecsüli annak gyönyörűségei isteni kijelentéseit, melyek az ő lelkében visszhangoznak, de nem lesz rabszolgája a betűnek, mert józanésszel belátja, hogy a régiek sokat tévelyegtek, midőn az Isten titkait akarták megírni, vagy megfejteni. Istennek utai titokzatosak, végzései végére mehetetlenek. De amit az emberek Istenről mondanak, nem mindig az igazság, legfennebb az igazság keresése.

Azért mondotta Jézus: Vigyázzatok azokra, akik hozzátok jönek juhoknak ruházatjokban, belől ragadozó farkasok. Azt mondja az írás: Jaj az ámitóknak és százszor jaj a hitetőknek. Kerüljétek és távoztassátok el magatoktól az álprófétákat. Vegyetek példát Batchelor Györgytől. Legyetek bátor és őszinte unitárius apostolok.

Uj templom épül Petrozsényben.

Isten nevében indult petrozsényi unitárius templom alap-építése már befejezést nyert. Pár évnek annyi veritékes küzdése, megpróbáltatása után az egyházköztség vezetőségének fáradhatatlan agilitása 200.000 lei értékben megteremtette a templom alapját, amely méreteiben olyan tágas, hogy messzi jövő idők unitárius réprességének igényét is hivatva lesz kielégíteni. Ki írhatná azt le, hogy mennyi önmegtagadással, lőtás-futással, áldozattal gyűlt össze ez az alapjában véve tekintélyes összeg, amely azonban — sajnos — mégis csak az alapig juttatott el minket.

Az építkezés a legnagyobb felügyelet, ellenőrzés mellett folyt le, ahol a lelkésznek kora reggeltől késő estig tartó lankadatlan munkája, buzgalma mellett a következő egyháztagok vették ki dicséretesen részüket az ellenőrzés munkájából:

Halmi János egyh. gondnok, Zsigmond József egyh. jegyző, Balla Tamás egyh. pénztárnok, Imre Simon, Székely Balázs, Krisán Mózes, Acs Lajos, Kerekes József, Zsigmond András, Kerekes István, Soós Mihály, Ercsey Sándor, Sófalvy János, Székely Ferenc, Szabó András, Érsek Lajos, Kilyén József, Tamási András, Gombos András. Nevezett egyháztagoknak s mindazoknak, kik buzgóságukkal, odaadásukkal segítségünkre voltak, hálás köszönetet mondunk.

Adakozásra felhívás!

Petrozsényben az Unitarizmus végvárán, Románia bányaiparának legmozgalmasabb földjén, a szüntelen folyó gyötrelmes munka klaszszikus hazájában, meleget, világosságot árasztó földi kincsek között — a lelki melegség és világosság halhatatlanságának szimbolumául — az Urnak 1924. esztendejében templomalapot vetettek az egy igaz Isten tiszteletére.

Minden templom kiáltó emlékoszlopa az áldozatkészségnek, az örök jót és nemeset terjesztő vallásos meggyőződésnek, menedéke az Istenben bizóknak, bűnbánatra emlékeztetője a kárhozatos lelkeknek. Valamikor csak nem is olyan régen a templom olyan volt, mint az édes szülői hajlék, ahová közös lelki örvendezésre, vigadásra gyűltek össze Istennek engedelmes gyermekei, ahol a lelki lakoma dusan terített asztala várta, hívta a megfáradtakat, megterhelteket, de az engedellen, tékozló s megtért fiut is. Ki meri állítani, hogy a templom ma, a roskadásig megsokasodott életgondok között is nem ugyanazt a magasatos célt szolgálná, sőt fokozottabb mértékben?! Ki merné állítani, hogy a templom nem a vallásos-erkölcsi, kulturális és faji értékeinknek mentsvára ma inkább, mint valaha?! S amikor e hitben lassan bár, de biztosan épül, legnagyobb részben a bibliai szegényasszony fillereiből összehordott petrozsényi templomalap — emlékezzetek mindannyian Ti! Erdély kies földjén szerteszét élő unitárius testvéreim, akik közül sokaknak muskátliis ablaku kis házaik, kertecskéik, szántóföldjeik Petrozsényben s általában a Zsilvölgyében átélt idők veritékes munkája, áldozatos megtagadása, Isten és élet

hite rakosgatta össze. Emlékezzetek Ti mindannyian, kiknek élet-sorsotok — sohase tudni mikor — hoz el ide új élet kezdetet teremtő hittel, Erdélynek szűkebb szegényesebb értelemben vett kincses Amerikájába. Emlékezzetek s ne vonjátok meg segítő filléreiteket!!

All már az alap, de messzi még a cél, Dávid Ferenc lángszelleme azonban serkent, buzdítóan int, hogy halhatatlan lelke utolsó lángolásának színhelyéhez legközelebb fekvő petrozsényi Unitárius egyházközség elérje végre oly rég sovárgott vágyát.

Petrozsény, 1924. szept. 16.

Veress Béla,
unitárius lelkész.

Gyallay Domokos könyve: Föld népe.

— Berlin, 1924. —

Büszke örömmel s jóleső megilletődéssel jelentjük be olvasóinknak, hogy a berlini Voggenreiter-cég a fenti cím alatt szerkesztőnknek egy új novellás kötetét adta ki, válogatott bokkrétát 14 virággal, főleg az *Ósi rögön* című kötet óta megjelentekből. Gyallay Domokost nekünk nem kell külön fölfedezni, hiszen azok a pompás zamatu históriák nagy részben itt pattantak ki a mi D. F. E.-i ünnepélyeinken, mi voltunk az első élvezői s most, hogy Berlint is megjárva kerülnek újra vissza hozzánk, úgy vagyunk velük, mint a székely ember a diák fia eminenseivel: jól eső meleg s bizakodó reménység tölt el a diadal láttára fajunk és eszményeink sorsát illetőleg. A dicsekedés nem illenék hozzánk. Azt mondják el mások, tőlünk távolabb állók. Aminthogy el is mondják, megállapítván, hogy Gy. D. azok közül az írók közül való, kiknek a toll olyan, mint a lovagnak a kardja: nemes és szép emberi eszményeknek szolgálatába szegődött vele, az irodalmat a szenvedő magyarság ügyének tekinti s a ma divatos mindenáron való eredetieskedés és földigleszékelyeskedő izetlenkedések helyett az igaz művészet nemesen egyszerű eszközeivel csal könnyet a szembe, vagy derít jókedvre élettől duzzadó alakjaival s fordulatosan csattanó, talpraesett székely beszédjével. Hogy stílusában mennyi szín és elevenség van, arról külön tanulmányt lehetne írni. De a legmegnyugtatóbb kritikát Gy. D.-ről mégis Pap Domokos mondta ki, amikor a régi és újabb termésből szerencsés kritikával és önismerettel maga választotta ki az igazi gyöngyszemeket (Megpróbáltatás, A szép szó, Ismerkedés a faluval, Rókák, stb.) s ezzel — amire rég biztatjuk — úgy látszik örökre eldobta végre magától a Kölönte sipját s a naivul hazug, modoros, mondvacsinált történeti romantika világából végre hazajött a Gárdonyi és Mikszáth nyomdokába, haza hozzánk, a székely faluba. A saját tehetségét becsüli meg Gy. D., ha továbbra is itthon marad. Ő is jól jár, nekünk is nagy szükségünk lesz rá, mert a hamis Krisztus-faragók örökös szimbolizmusa már sok fiatal lelket megpróbált és megmérgezett.

Pálffy Márton.

Levelek vidékről.

— **Szent-Mihály vasárnap Homoródalmáson.** —

Szent-Mihály vasárnapján Homoródalmáson voltam a templomban. Szép, megható ünnepélyben volt részem. Zsufolt padsorok, a kórusok telve fiatalsággal.

A lelkész — Ajtay János — megható, szívhez szóló beszédeket mondott.

Urvacsora vevéskor hatszor telt meg a templom tere. A kántor is osztotta, de olyan sokan voltak, hogy fél kettőig tartott a templomozás.

A templomból a papi házhoz mentem, hol a lelkészt már várta haza egy díszes keresztelő, melyen tíz koma és tíz komaasszony szerepelt.

Nyomban azután jöttek az egyháziak s a lelkésszel megszámlálták a begyűlt pénzt. Délután 4 óra volt, mikor ebédhez ülhattünk.

El sem végezhattük, már szólt a harang a délutáni templomozásra. Lelkészt a templomból hazaérkezve, már a gyűlés tagjai várták.

(Meggyőződtem arról, hogy a homoródalmási lelkész minden elismerésre méltó terhes és gyönyörűséges missziót teljesít, amit hivei teljes mértékben megértenek és méltányolnak.) *Szemlélő.*

*

Ezt az értesítést annál nagyobb örömmel vesszük tudomásul, mert Homoródalmásról mostanában rossz hírek is szálíngóztak felénk olyan tömeges áttérésekről, amelyek unitárius vallásunk elhagyását jelentik. Ujabbán — bizalmas uton — arról is értesültünk, hogy ezek az áttérések nem önkéntes megnyilvánulások, hanem durva erőszak és ijesztés eredményei.

Hírek a nagy világból.

Az orosz miniszterelnök, Rykoff azzal dicsekszik, hogy a Szovjetköztársaság „megsemmisítette az orosz nemességet, a bankárokat és birtokosokat, kiirtotta a cári családot a cárral együtt.“ Ismerünk mi olyan ragadozót, amelyik ha bekerül a tyúkolba vagy a juhakolba, megöli az egész nyáját. Ugyíátszik, hogy némely emberek közeli rokonságot tartanak a ragadozó állatokkal.

Finn rokonaink dicsekszenek, hogy az ő népük sokkal becsületesebb, mint a belga vagy az angol. Az angolok a vádat azzal cáfolják meg, hogy rámutatnak az utcán hagyott és el nem lopott biciklikre meg tejes kannákra, de már abban egyetértenek, hogy az ilyen könnyen mozgatható tárgyakra Belgiumban azonnal kezet tennének. Székely falvainkban régen elég volt, ha a seprűt az ajtónyíláshoz állították. Senki sem nyitott be. Ott ma is biznak egymás becsületében.

A zsidók száma újabb becslés szerint tizenöt és fél millió. Ennek nyolctizenketted, tehát kétharmad része, Európában, háromtizenketted része Amerikában lakik s csak a többi lakik őshazájok-

ban: Ázsiában. Palesztinában csak minden tizedik ember zsidó, ellenben Newyork városban mástíél millió zsidó van, vagyis negyven-négyszer több, mint Jeruzsálemben. Varsó és Bécs messze hátul következnek Newyork után.

Afrikában 450-féle nyelvet beszélnek, de ezek közül csak 17 nyelven van nyomtatott könyv, legtöbb nyelven csak 4—5 könyv jelent meg. 270 nyelven egyetlen könyv sincs.

Egylefi munkásság.

Diszközgyülésünk iránt az érdeklődés igen meleg az összes unitáriusságban. Az *estély* műsora is kedves és vonzó. *Pálffy Márton* tanár bevezető felolvasása (conference) mindenkit meg fog lepni. *Pap Domokosné* éneke, *Útő Mancsi* zongorajátéka és *Lakatos Imre István* hegedűje, a női énekkar éneke a művészetkedvelők legnagyobb igényét is ki fogja elégíteni. Ezután tánc lesz. A diszgyülés d. u. 4 órakor, az estély pontosan 8 órakor kezdődik.

Kolozsvári hiveink érdeklődését felhívjuk arra, hogy a *D. F. E.* estély jövedelme (november 8 án estve) felerészben a *templom festésére* fog fordíttatni.

Báró Petrichevich Horváth Kálmán főgondnok és a *D. F. E.* érdemes elnöke szerencsétlen elcsuszamlás következtében olyan ütést szenvedett, hogy már öt hete kórházban ápolják. Kedves neje állandóan mellette van. A beteg igen jó kedéllyel viselte a fájdalmat s már olykor fölkel ágyából. Reméljük és kívánjuk, hogy rövid idő alatt egészen jobban legyen.

Régebbi örökös alapítóink 500 L-val dr. Brassai Sámuel, özv. Benczur Gyuláné Budapest (930) L, özv. Csongvay Lajosné Marosvásárhely, Deák Miklós és neje Sz.-Szentmihály (550), dr. Boros György Kolozsvár, dr. Boros Györgyné Kolozsvár, Gálfi Lóriné Kolozsvár, Jakab Gézáné emléke, Kereszturkőri *D. F. Egylet* (1000), K. Nagy István emléke (450 K), Kahlfürst Imre Kolozsvár (1040), Marosi Gergelyné emléke, K. Nagy Árpád, Angol kollégiumok, dr. Szentiványi József Farnos, Unit. egyházközség Sz.-Szentmihály, Varga Márton Torda.

Példa okáért közöljük egy hivatalos jelentésből, miképen végzi Halmágyi János lelkész a hivei között szeptembertől kezdve egész éven át a belmissziói munkát: 1. Minden hó első vasárnapján (délután) az ifjúsággal való foglalkozás a *D. F. E.* ifj. egyletben. 2. Minden hó harmadik vasárnap délutánján a felnőtt férfiakkal való foglalkozás a *D. F. közművelődési egyletben*. 3. Minden hó negyedik vasárnap délutánján a *D. F. Nőegyletben* a nők vallásérkölcsi továbbképzése. 4. Minden hó második vasárnapja (délután) ünnepélyek, gyűlések tartására s keblitanácsi értekezletre fenntartva.

Szózatunkra, melyet lapunk homlokán közlünk s melyet minden lelkésznek és az ők kezéből és ajakáról minden unitáriusnak megküldöttünk, már az első héten jött válasz: Ürmösi Károly esperes azonnal jelentkezett örökös alapítónak, Weress Béla petrozsényi lelkész „mert Dávid Ferenc Egyletünknek 40 éves jubileumi ünnepének minden igaz unitárius lelkében a legnagyobb örömmünneppé kell magasztosulnia, mert 40 éves multja biztos záloga egy szebb, boldogabb s *hitben is erősebb* jövő öröm ígérétének“, a maga részéről és az egyházközség részéről bejelenti, hogy örökös alapító (500 L) lesz. Balázs András derzsi, Ürmösi József hsztpáli lelkészek, Fazakas Lajos esperes-lelkész régi alapítványokat kiegészítik 500-ra. Wass Domokos tanár Kolozsvár, Gálfi Lőrinc teol. ak. tanár, Kisgyörgy Sándor és neje (1000).

Egyházi és iskolai mozgalmak.

Uj emberek, uj erő. Az egyházköri és egyházközségi választások sok uj embert hoznak be az E. Főtanácsba. Előre is szívesen köszöntjük mindeniket s reméljük, hogy uj erőt hoznak magukkal: anyagit, szellemit és erkölcsit. Soha jobbkor!

Változások a lelkészi és tanítói karban. Lelkész lett Pál Tamás Küküllődombón, Benczédi Ferenc Nyárádszentlászlón; kántor Péterffy Gyula Torockón; tanítók Török Árpád Buzaházán, Kelemen Lajos Szentiványlaborfalván, Vén Ida Magyarorszáton; segédlelkész Benczédi Domokos Tordán.

Haller Rezsőné emlékére hálás unokái Kauntz Józsefné Engel Ella, dr. Gyergyai Árpádné Engel Lili gyönyörű és értékes virág-vázát ajándékoztak kolozsvári templomunk asztalára. A Nők Szövetsége ebbe fogja helyezni virágdiszét. A kegyes nő emléke legyen áldott!

Az unitárius buzgóságból fakadó áldozatkészségnek igen szép s követésre méltó példáját adta a kolozsvári unitárius egyházközségben *Ormai Kálmán* egyháztag. A templomnak téli hidegsége miatt sokszor és sokat aggodalmaskodó lelkészek és hivek örömére 2 nagyméretű fűtőtestet ajánlott föl az egyházközségnek — teljesen saját költségén — ami 35—40 ezer lei értéket jelent. — Találjon kedvet e „jó kedvű“ adomány az Ur előtt s buzdítson hasonlóra másokat is ma, a nagy szükségek eme siralmas idején. (—i—y.)

Az unitárius teológusok Kidében, az unitárizmus végvárán ölelkeztek az ottani unitárius lelkekkel. F. évi okt. hó 18-án szépen sikerült estélyt rendeztek. Dr. Kiss Elek teol. dékán nyitotta meg, likos szavakban fejte ki megjelenésük célját. A teológusok közül Biró Izsák, Ekárt Andor, Kővári Jakab, Lőrinczy Géza, Lukács Sándor, Major Sándor, Pethó István, Török Elek és Pusztai Pál tették szereplésükkel feledhetetlenné az estét. A műsort Fülöp Mózes helybeli ős lelkipásztor megható szavai fejezték be, amely után

megkezdődött a viradatig tartó jó hangulatu bál, melynek előkészítéséért az érdem Biró Árpádot illeti. Az ifjak Biró Elekné és Fülöp Mózesné tiszteletes asszony gazdagon terített asztalát élvezték. Vasárnap imát Kádár Lajos, lelket felemelő, lendületes beszédet Benedek János tartott.

2-ik istentisztelet Régenben október 19-én tartatott, ezuttal is Farkas Albertné Boros Irén házánál. Az istentiszteletet dr. Varga Béla teol. tanár tartotta. Beszédével nagyon meghatotta hallgatóit, kiknek énekvezérök ezuttal is Farkas Albertné volt. Lám elég egy buzgó lelkü unitárius nő s megkezdődik az elfeledettnék hitt hívek vallásos élete és azzal együtt boldogsága is. Hány ilyen alkalom szalad el elszórt unitárius hiveinktől, mert egyik sem vállalja a vezető szerepet!

Vallásos délután. A kolozsvári unitárius egyházközség f. hó 4-én délután 5 óraker igen szépen sikerült vallásos délutánt rendezett, a melyen *dr. Siklóssy László* budapesti író érdekes és tanulságos szabad előadást tartott az *amerikai egyházi életről*. Igen érdekes fejtegetésben igyekezett feltüntetni egyfelől lélektani okait annak, hogy miért vallásosabb általában az amerikai s másfelől pedig a vallásosság külső megnyilvánulásaiban megváltozó — s az európaiától elütő — amerikai sajátosságokat. Ott a kaszinói és klubéletet is nagyobbára a templomi és vallásos összejövetelek pótolják. A vallásos délutánon a dalárda az új énekes könyvből néhány éneket Útő Lajos énekvezér vezetése alatt bemutatót. Az erkölcsi sikeren kívül elég szép anyagi eredményt is jelentett a kolozsvári templomjavítás céljaira. Köszönet érte előadónak és az érdeklődő közönségnek egyaránt. (—i—y,)

Dr. Varga Béla teológiai akadémiai tanár székfoglalóját október 12-én tartotta meg a kollégium dísztermében előkelő és szép gyülekezet előtt. Jelen volt a ref. teológiai tanári kara, ami igen jó hatást teit. A megnyitó beszédet püspökünk tartotta s örvendezett, hogy immár az ötödik teol. tanárt iktathatja be, mert reméli, hogy ezzel egyházunk kulturális jövője olyan erőhöz jutott, amely az építés munkájában fáradhatatlan lesz. Dr. Varga Béla a hit és a tudomány viszonyát rajzolta meg alapos tanulmány, mély átgondoltság és éles logikai fejtegetés meggyőző erejével. A közönség igen jó benyomás alapján megelégedéssel állapította meg, hogy az intézet és az egyház is dr. Varga Bélában igen komoly értéket nyert. Az E. K. Tanács képviselői voltak Kelemen Lajos és dr. Várady Aurél, aki üdvözölte. Üdvöletet mondott a kolozsvári főgimn. nevében dr. Gál Kelemen, a székelykeresztúri kör nevében Marosi Márton lelkész, a kolozsvári egyház és a kör nevében Ürmösi Károly, aranyostordáért Lőrinczi Dénes esperes, jelen volt dr. Balogh György, Marosköréért Keresztési Dénes. A többi körök írásban nyilatkoztak. Imát monlott Csifó Salamon, énekelt a teológiai dalkör Útő Lajos vezetésével. Estve a közös vacsorán igen élénk eszmecsere folyt.

Dr. Csiki Gábor egy időre Budapestre ment, hogy ott az angol és amerikai testvérek megbízásából a diák-otthon ügyét rendezze. Értesültünk, hogy ez a külföldi testvéreknek nagy megnyugvására szolgált.

Az egyházak békeszövetsége Romániában immár két gyűlést tartott. Egyiket a múlt év októberében Bukarestben Román Miron metropolita elnöklete alatt a palotájában. Ezen az unitárius egyház részéről jelen volt dr. Boros György egyházi főjegyző, kit megválasztottak az erdélyi bizottság elnökének. A második gyűlés f. évi szept. 22—23 napjain volt Sinajában. Mindkettőnek dr. Ramsay volt előadója s az utóbbin jelen volt dr. Dickinson és Atkinson urak. Románia részéről dr. Ispir áll. titkárnak jutott főszerep. Mindkét értekezlet azzal foglalkozott, hogy a népkisebbségek sorsán miképen lehet javítani s általában hogy lehet a vallás alapján előmozdítani a békét.

Erdélyi gyermekek képes-verses könyve. *Tóth István*, a jeles grafikus és festőművész, kollégiumunk volt tanítványa és jelenben tanára és *P. Jánossy Béla* író a karácsonyi könyvpiacra egy ép oly mulattató, mint hasznos képes-verses könyvet írtak „*Körbe körénk gyerekek*“ címmel 6—12 éves fiúk és leányok számára. A díszes kiállítású könyv, mely november végén a Minerva kiadásában jelenik meg, 80 leuért megrendelhető a Minervánál. A magyar családok figyelmét felhívjuk e képes-verses könyvre, mely e nemben a könyvpiac szenzációjának ígérkezik. A szerzők neve biztosíték rá, hogy a magyar gyermekek karácsonyi ajándéka teljes lesz, ha ezt a könyvet olvashatják. A törekvő két erdélyi magyar művész és író ifjúsági könyvét érdemesnek találjuk a legmelegebb pártolásra.

Elhunytak. *Sárosi Józsefné Gál Anna*, ravai lelkészünk neje, a jó papné, élete 56-ik évében; *Nagy Gábor* ny. körjegyző, segesvári lelkészünk, Nagy Béla testvére, élete 36-ik évében.

Adományok a brassói unitárius templomépítés céljaira. (V. folytatás.) Budai Mihály 120, Benedek János 1000, Felsőrákosi egyházközség gyűjtése 829, Muzsnai egyházközség gyűjtése 258, Limén Endre Radnóth 125, Kissolymosi egyházközség gyűjtése 780, Győrfi Ferencné gyűjtése 315, Máдай Pál 100, Erdővidéki takarékpénztár Barót 500, Vadadi egyházközség 100, Nagy Zsigmond Názna 200, Bálint János gyűjtése 250, Városfalvi egyházközség gyűjtése 300, Bencze Dénes gyűjtése Ilyefalva 80, Fiátfalvi egyházközség gyűjtése Nagy Dénes utján 949, Ferenczy József Vajdahunyad 100, Hmsztpéteri egyházközség gyűjtése 200, Hmsztnártoni egyházközség gyűjtése 118, Filipanits István Szolga Mihály halála alkalmából 100, Szolga Mihály gyermekei 100, Székelyderzsi egyházközség gyűjtése 500, Homoródújfalvi egyházközség gyűjtése 300, Tamás Ignác p. ü. szemlész gyűjtése Parajdon 1200, Szűcs Jánosné Nagyvárad 20, Farkas Ferenc 100, Kerekes Dávid 675, Brassói Népbank 2000, Asztalos Ferenc Felsőrákos 200, összesen 11,519. I—IV. közlemény összege 145,907, végösszeg 157.426 leu. A brassói

unitárius egyházközség nevében a szíves adakozóknak, illetve gyűjtőknek hálás köszönetet mond Kovács Lajos lelkész. — *Helyreigazítás.* Lapunk múlt számában a brassói unitárius templomépítésre adakozók névsorában nyomdahiba történt, amennyiben Sükösd Farkas sepsiszentkirályi gondnok afa nem 50, hanem 500 leut adott, mit ezennel helyesbítünk.

Munkát vagy segílyt keresők minden hónap első csütörtökjén délután 3—4 óráig forduljanak a D. F. E. unitárius Nőkészvetségéhez az unitárius kollégiumban.

Értesítés. „Az akaratszabadság problémája“ című mű, a mely a kérdést történelmi fejlődésében vizsgálja s tárgyalásában filozófiai, szociológiai, teológiai és pedagógiai szempontokat tart szem előtt, kapható a szerzőnél: *Fejes Áron*, nagyenyedi kollégiumi rektor-professzornál. A mű ára füzve 30 lei, díszesen kötve 40 lei.

Hivatalos közlemények.

XLIII. Sz.: 585—1924. U. P. Pályázati hirdetmény kántori állásra. Tordai unitárius egyházközségünkben a kántori állásra ezennel pályázatot hirdetek. Javadalom: 1. Kézpénzfizetés havi 2000 leu, egy évre 24.000 leu. 2. Nyolc hold tagosított kaszáló egy évre 8000 L. 3. A „Hegyen“ 318 □-öl szántó egy évre 4000 L. 4. A „Postaréten“ 173 □-öl szántó egy évre 600 L. 5. Malomvám gabona 54 véka (vegyes) egy évre 3780 L. 6. Lakás. (Ezidő szerint csak egy szoba, konyha.) Ha az elrekvírált lakás visszaszerezhető lesz, az egész. Pályázónak tanítói oklevéllel kell bírnia. Pályázók kellően felszerelt kérvényeiket folyó évi november hó 15-ig adják be Lőrinczy Dénes esperes urnak Torda. Kolozsvár, 1924. október hó 14. *Ferenc József* unitárius püspök.

XLIV. Emlékeztető az Unitárius Közlönyben meg nem jelent októberi köriratokról: 2971—1924. Körirat iskolaszékekhez az állami elemi iskolai törvény hatályáról, román nyelvű órákról és tananyagról s az órarendekről. 2953—1924. Körirat iskolaszékekhez. *Kiss József*: Utmutatás Románia földrajzának tanítására című művéről. 2918—1924. Körirat főgimn. igazgatóságokhoz és iskolaszékekhez román helységnevű pecsét használásáról.

LEÁNYAINKNAK, ASSZONYAINKNAK LEGSZEBB AJÁNDÉK

SZIVEMET HOZZÁD EMELEM..

NŐI IMÁDSÁGOS KÖNYV. o IRTA: DR. BOROS GYÖRGY.

KAPHATÓ: LAPUNK KIADÓHIVATALÁBAN KOLOZSVÁRT.

Főszerkesztő: DR. BOROS GYÖRGY | Szerkesztő: P A P D O M O K O S.

Előfizetési ár: Egész évre 30 L. Magyarországra 36 L. Egyes szám ára 4 L. Akik a 30 L.-t egy összegben előre befizetik, a Dávid Ferenc-Egylet rendes tagjainak tekintetnek. Örökös alapítódíj 100 L. Minden pénz Gálfi Lőrinc egyleti pénztárhoz küldendő.

Nyomatott „Corvin“-könyvnyomdában Cluj-Kolozsvár, Str. Iorga (volt Jókai-utca) 17 sz.